

נספח 3 | פעילות מינהל חברה ונוער במשרד החינוך: למידה חברתית-רגשית בתוכניות המינהל בבתי הספר העל-יסודיים

| סימא גוטמן וחנה ארז

מטרות	מסגרות ותוכניות	
עיסוק ישיר בסוגיות ערכיות ובמיומנויות חברתיות	✓ שיעורי חינוך ✓ קבוצות מנהיגות ✓ הפסקה פעילה ✓ טקסים ואירועים ✓ מעורבות חברתית	הוראה ישירה של SEL
שילוב של למידה חברתית התנסותית בימי שדה ובספורים	✓ של"ח	שילוב SEL בהוראה
שילוב חשיבה ערכית בתחומי הדעת	✓ התפיסה המערכתית לחינוך ערכי	
שילוב המעורבות החברתית בהערכה חלופית בתחומי הדעת	✓ הערכה חלופית בחיבור עם המעורבות החברתית	
בניית הסכמות על רוח ועל כללי התנהגות בבית הספר	✓ בניית אמנה בית ספרית ותקנון	אקלים תומך בבית הספר ובקהילה
תהליכי קבלת החלטות משותפים סביב נושאים הקשורים להוויה הבית ספרית	✓ ועדות קהילתיות מעורבות: הורים, מורים ותלמידים	
מתן הזדמנות לכל תלמיד לתרגל השפעה ולפתח מיומנויות תוך-אישיות ובין-אישיות	✓ תפקיד לכל תלמיד	
מתן הזדמנויות להתמודדות קהילתית עם נוער מתקשה	✓ נאס"א	
תהליכים חינוכיים-חברתיים בכיתות האם ובמסגרות של קהילת בית הספר כאחת לקידום החוסן המוסרי	✓ קהילה הוגנת	
למידה חווייתית-התנסותית תוך כדי מילוי משימות ותפקידים וקבלת משוב	✓ פעילות חברתית בכיתה, בבית הספר ומחוצה לו	נוער: פעילות ומעורבות
הכשרת בני נוער לתפקידי מנהיגות בסביבה בטוחה ומוגנת	✓ תוכניות מנהיגות: מועצת תלמידים, מש"צים, ממ"צים ועוד	
התנסות במעורבות חברתית בבית הספר ובקהילה המשולבת עם שיח רפלקטיבי וערכי ולמידה בתחומי הדעת	✓ התוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית	
מהלך פתרון הוגן	✓ קהילה הוגנת	
קבוצת הלומדים כהתנסות פעילה בתהליכים	✓ פיתוח מקצועי: הכשרת בעלי	התמקדות ב-

קבוצתיים בלמידה התנסותית, המשלבת חשיבה קוגניטיבית-ערכית, ביטויים רגשיים ומיומנויות חברתיות	תפקידים (רכזים חברתיים, רכזי מעורבות ומנחי מועצות תלמידים) והשתלמויות מחנכים ומורים	SEL ובמערכות יחסים אצל מבוגרים
בניית תוכנית פעולה בית ספרית לקידום הלכידות החברתית בין המורים לבין עצמם ולקידום עבודת צוות	✓ חינוך חברתי למורים	
תהליכים חינוכיים-חברתיים בכיתות האם ובמסגרות של קהילת בית הספר לקידום החוסן המוסרי	✓ קהילה הוגנת	משמעת תומכת
יצירת אקלים בית ספרי המונע בעיות משמעת ויוצר אווירה של אפס סובלנות לאלימות	✓ אקלים חברתי מצמצם אלימות	
ראייה הוליסטית של התלמיד כפרט וכחלק מקבוצה	✓ שיתוף פעולה בין רכז חברתי, יועץ ובעלי תפקידים נוספים	רצף של תמיכות משולבות
תהליכים חינוכיים-חברתיים בכיתות האם ובמסגרות של קהילת בית הספר לקידום החוסן המוסרי	✓ קהילה הוגנת	מערכות לשיפור מתמשך
מעורבות, שותפות ואחריות של מורים, תלמידים והורים בקביעת מדיניות ודרכי פעולה בבית הספר	✓ בית ספר קהילתי	שותפות אותנטית עם המשפחה
טיפוח קשר משמעותי עם הורים בבית הספר העל יסודי	✓ טיפוח הקשר המשמעותי עם הורים	
מעורבות, שותפות ואחריות של מורים, תלמידים והורים בקביעת מדיניות ודרכי פעולה בבית הספר	✓ בית ספר קהילתי	שותפויות מערכתיות עם הקהילה
	✓ החינוך הבלתי פורמלי ביחידת הנוער – ליבת החינוך הבלתי פורמלי	
	✓ שילוב כוח אדם סמי מקצועי בבתי הספר: ש"ש, גרעיני מחנכים, תנועות וארגוני נוער, מורות חיילות, גרעיני נח"ל ועוד	

* מסמך זה מבוסס על מסמך אינדיקטורים להטמעה של למידה חברתית-רגשית (SEL) בבתי הספר, שפרסם ארגון CASEL בשנת 2019.

21/9/2020